

SZABOLCSI TISZA-VIDÉK

TÁRSADALMI HETILAP,
SZABOLCS-VÁRMEGYE ÉS TISZA-LÖKI JÁRÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tisza-Lök, Korontó-utca 118. szám.
Közlemények a szerkesztőségbe, előfizetések, hirdetések a kiadóhivatalba
címzendők.
Kéziratokat nem adunk vissza; névtelen leveleket nem fogadunk el.

A szerkesztésért felelős:
HÉRY GYULA.

Előfizetési árak:
Égész évre 12 korona. — Fél évre 6 korona. — Negyedévre 3 korona.
Egyes példány 24 fillér.

Apró hirdetésekben
egy szó 4 fillér, négy hasábos petit sor a nyitlertben és reklamáknál
1 korona, a hirdetésnek 20 fillér.

Társadalmunk.

Társas életünk a multban két részre oszlott: az arisztokracziára és a zsentrire. A határvonal ezek között azonban nem volt oly éles, mert mindkettő nemes lévén, a különbség jóformán az anyagi tehetőségben nyilvánult. Ha azután a zsentri egyik-másika gazdag volt, vagy azzá lett, az arisztokraczia szívesen fogadta társaságába, — a mire igen sok példánk van, — és azonosították magukat velők. Így forrt össze a főnemesség a közép-nemességgel, s ezek tartották fenn a társas életet. A polgári osztály, ha még oly gazdag volt is, e két osztályhoz nem közelíthetett.

A jobbágyság az időben természetesen még szöba sem jöhetett, mert az egy-szerűen csak a dologra és az imádkozásra volt utalva. Ezen állapot az 1848 ik évig tartott: a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméjének érvényesüléséig, midőn mindenki egyforma szabad és független lett. Sajnos azonban, ez nem járt a magyar társadalom összeforrásával. A szabadságharc leveretését követő abszolutizmus korszakában jobban össze simul a nemzet intelligenciája, a szomorú idők alatt jobban megbecsülték egymást az emberek, a közös baj lerombolta a válaszfalakat, s megteremtődött a magyar társadalom, mely azután általánossá érvényesült.

Nem a nagy vagyon volt a domináló, hanem az ész és munka foglalta el uralmát és ez irányította a cselekedeteket.

Társadalmi életünk csak a hetvenes években kezdett lazulni és folyton rosszabbodott a mai napig. Ma már meg sem jelölhető az ugynevezett kasztok száma, a mi teljes szétválasztásra vezet.

A különben jó és derék magyar családok visszavonulva egymástól, elzárkózva élnek, nem ápolják az ősi családi barátságot, a minnek pedig káros következményei vannak. Ehez járulnak a kellemetlen félreértések, a mik még élesítik a kölcsönös nehezítést és nem ritkán a legridegebb ellenszenvet. Pedig az összeségre mindez nagy kárral jár, s hasznára épenséggel senkinek sincsen.

Ellenkezőleg, feledni kellene a képzelt sérelmeket, elnézni egymás gyöngeit, s keresni embertársainkban a nemeset, a szépet s bizony kellemesebb lélet biztosítanánk ezáltal magunknak.

Még inkább egymásra van utalva egy kis város intelligenciája, hol nincs nagy választék.

Le a válaszfalakkal, foglalja el annak helyét az összetartás, a kölcsönös támogatás, mert a szétdukt társadalmi élet az erők fogyasztójává, a szép és nemes érzelmek elfásulására vezet, mitől pedig óvakodnunk kellene, mert létünk ereje nem a gyűlölködésben, hanem a szeretetben és becsülésben érvényesül!

Jégverés Pestmegyében. Pestvármegye egyes községeiben, mint: *Makádon, Kunszentmiklóson, Dömsödön, Adácson és Szabadszálláson* s ezen községek határaitban e hó 6-án rémes szelviharral vegyes jégeső pusztított, mely a dohányban és szőlőkben kiszámíthatatlan kárt okozott. Galambtojás nagyságu és buzogány alakú jég esett; a határt elverte s az épületek közül is alig maradt egy kettő sértetlenül; a dohány és szőlő, ugy az összeszeresolt épületek nem voltak biztosítva. A jégverés okozta kár több százezer korona értéket képvisel.

Sikerült táncvizgalom.

Az önkéntes táncoltóság f. hó 4-én fényesen sikerült táncvizgalmat rendezett a saját felszerelése alapján. Mondhatjuk ez ideig T.-Lökön hal még nem rendeztetett, mely ily remekül folyt volna le, pláne ha kiemeljük azon körülményt, hogy ez volt első eset, a mikor az intelligencia az alsóbb osztálylyal együtt mulatott. Táncolt mindenki, a jókedv határtalan. Meg kell emlékeznünk azon dícséretre méltó körülményről, hogy az ujjonnan alakult táncoltóság részéről a közönség a legmesszebb menő figyelemben s udvariasságban részesült, p. o. ha valaki éjnek idején haza távozott, lámpákkal kísérték egész a töltésig ki a sűrüből. Az idő egész délelőtt kedvezőtlen volt s elhatározatott, ha változni nem fog, a városháza tanácsstermben fog megtartani a bál. Délután már derült s fél öt órakor a már türelmetlen fiatalság, a tüzoltókkal élükön, zenekísérettel vígan haladtak a már elkészített remek sátorba, a melyet a tüzoltóság szakadó esőben alkotott. A bálo a környék s városunk intelligenciája, országgyűlési képviselőinkkel együtt, megjelent, s éjfélt után két óráig vígan kitarott, míg a bál reggel öt órakor ért véget. A H.-nánási tüzoltóság is testületileg képviseltette magát, mely alkalommal városunk tüzoltói egyrésze fogadásukra a vonathoz ment előbök. Reggel fél öt órakor zenezőval hagyták oda a táncshelyet; mikor már már a városba értek s ki-ki hazafelé ballagott, lassan megeredt az eső. A nánási tüzoltókat ismét kikisérték az állomáshoz. A táncshelyiség fényesen volt kivilágítva. Dícséretet érdemel a fáradhatatlan alparancsnok, Józsa Ferencz, kinek az egész intézményért halálát adózik városunk értelemszerű közönsége. Csodálatos előljáróságunknak ez az eljárása: eljönnek a sátor bejáratáig s akkor a pénztárnokot beküldték, míg ők megmagyarázhatatlan minden érdekűdés nélkül visszamentek. *Főjegyzőnk idehaza nem volt*, s így a visszavonult előljárók között sem, különben bizonyára bejönnek.

Az egytel alapításához pénzbelileg a következők járultak hozzá:

Báró Vay Arnold 20 kor., Nagy Lajos 6 kor., Bogdy Imre 2 kor., Rab József 2 kor., Kubassy Béla 2 kor., Bródy Géza 2 kor., Mahina József 1 kor., Lewi Hermann 20 fillér, Blumm József 50 fill., Sajtos Lajos 6 kor., Berkovits Farkas 60 fillér, Löwi Adolf 2 kor., Friedländer Dávidné 60 fillér, Szilágyi és Frits 1 kor., Reichmann Izidor 2 kor., Virágh József 2 kor., Nagy Antal 2 kor., Grünfeld Mór 2 kor., Dudás János 1 kor., Stark Dávid 2 kor., Nauwirt Bernáth 1 kor., Bakoss István 2 kor., Erenreich Jakab 2 kor., Deutsch Adolf 2 kor., Szilágyi János 1 kor., Angyal Hermann 2 kor., Neuwirt Jónás 2 kor., Szomjas Ferencz 2 kor., Szomjas Gusztáv 20 kor., Garass István 2 kor., Angyal Simon 2 kor., Dobos Imre 10 kor., Gazda Gábor 2 kor., Bodnár Béla 2 kor., Pollner János 4 kor., Dr. Korniss Ferencz 10 kor., Fülep András 1 kor., Dr. Vadas József 2 kor., Borbély Sámuel 4 kor., Remesberger János 1 kor., Káposztás István 1 kor., Lissauer Ignác 10 kor., tiszalöki takarékpénztár 30 kor., Izraelita hitközség 20 kor., Fogel Jakab 2 kor., Boruss Lajos 4 kor.

Felülfizettek a következők:

Korniss Ferencz országgy. képv. 100 kor., Dobos Imre 9 kor., Bagdy Imre 5 kor., Lissauer Ignác 5 kor., Reichmann Izidor 2 kor., Dr. Vadas József 3 kor., Strobl Béla 2 kor., Nagy János 2 kor., Csikos Bálint 2 kor., Kórik Ferencz 2 kor., Kiss János 2 kor., Szücs Ferencz 2 kor., Béni József 3 kor.,

Pervolf Károlyné 2 kor., Borbély Mária 3 kor., Angyal Simon 2 kor., Bagi István 2 kor., Boruss Lajos 2 kor., Solymossy András 2 kor., Debrezeni András 2 kor., Schnopper Antal 2 kor., Kubassy Béla 2 kor., Ondy Lajosné 2 kor., Balogh Farkas 3 kor., Sajtos Lajos 4 kor., Polla Zoltán 3 kor., Kiss Mihály 4 kor., Siffer Hermann 1 kor. 40 fillér, Rab József 4 kor., Takács András 1 kor. 20 fillér, Katona Sándor 2 kor., Asztalos Árpád 2 kor., B. Kiss József 1 kor. 20 fillér, Gazda Gábor 2 kor., Löwi Adolf 2 kor., Neuwirt Áron 2 kor., Suhajda Bertalan 2 korona, Beke László 2 kor., Tóth N. 2 kor., Kálmán Géza 2 kor., Kocsis Ferencz 2 kor., Kozelka Alajos 3 kor., Csöcsics József 2 kor., Schnopper Gábor 2 kor., Nagy Antal 2 kor., Varga József 2 kor., Semjenczi János 2 kor. 90 fillér, Pal István 3 kor., Borbély Lajos 4 kor., Özv. Oroskovicsné 2 kor., Varga Bálint 2 kor., Gyürkiné 2 kor., Akáb Ernő 2 kor., Balogh József 2 kor., Tóth Mariska 2 kor., Kőrczy Miklós 2 kor., Kendre János 2 kor., Stark Dávid 3 kor., Dr. Harsányi Károly 3 kor., Agácy János 2 kor., Bánóy Viktória 2 kor., Héry Gyula 2 kor., Bakoss István 2 kor., Nagy Lajos 3 korona. Összesen 255 kor. 70 fillér.

Egy asszonyt, ki reggel a munkába menet a táncshelyiségen keresztül akart menni, egy tüzoltó elkapta, egyet táncolt vele s az asszony ezért fizetett 1 koronát. A jöteknony czél érdekében köszönet a felülfizetőknek. A szerkesztő a tüzoltóparancsnoknokság nevében megköszöni az érdekeltek szíveségét.

Tüzoltó gyakorlatok.

Tudomásunk szerint a tüzoltóság a városháza szük udvarán tartja időközönként gyakorlatait; ezt sehogysem helyeselhetjük, amennyiben az udvar szük terénél fogva a gyakorlatozók szabadon nem mozoghatnak, de meg a bámuló közönség is zavarólag hat a tüzoltókra. Fogadjuk el a város javaslatukat a bocssása rendelkezésére a parancsnoksnak a „Szilvás”-t ebből kétféle haszon lesz. Először is szabadon és nyugodtan nyerhetnek kiképzést a tüzoltók. Másodszor a Szilvás parkirozásával s átalakításával a tüzoltóság kedvezés s kellemes kiránduló helylyé varázsolja azt a közönség részére. Reméljük, hogy előljáróink ezen javaslatunk helyességét belátják, s ily irányban intézkedést fognak tenni.

Mennyibe kerül a léghajózás? Erre a kérdésre a gyakorlatot léghajózást felelné: „A dolog attól függ, hány kéményt dönt föl az ember.” A kéményeknek és egyéb kimagasló objektumoknak tudniillik az a kellemetlen tulajdonsága van, hogy néha a léghajó utjába kerülnek, s ilyenkor vagy a léghajó, de többnyire a kémény adja meg az árát. A rendes kiadásokat tekintve, különbséget kell tennünk a katonai és polgári léghajózás közt. A katonai olecsobb. A töltés körülbelül 200 koronába kerül, átlag 100 korona ára műszer romlik, a visszashállítás stb. fölmerülő költségek 100—150 koronára rughnak, egy-egy kirándulás tehát nem drágább 500 koronánál. Máképp alakul az eset, ha viharos utról, hirtelen leszállásról van szó. Ilyenkor a számlát a ledöntött kémények, megromlott háztetők, fák, összetaposott kertek, szántóföldek teszik borsossá. A minap orosz tiszték érkeztek meg ilyen körülmények közt léghajón Galicziába, s annyi kárt okoztak, hogy csak az osztrák hatóságok előzékenysége kímélte meg az orosz katonai kincstárt nagyobb mértékű kiadásoktól. A franciák is reváns-aratkat szoktak fölszámítani azoknak a porosz tiszteknek, kiket valami heves nyugati szél francia területre, esetleg francia háztetőre vitt. A polgári léghajózás drágább, mert a töltésnél, fölérésztésnél, a léggömb fölszerelésénél fizetni kell a munkaerőt. Viszont néha jövedelmező, mert a fölszálló privát utasok menettíjat fizetnek. Egy-egy röpiülés ára 500—1000 korona közt váltakozik.

Uj női keresetát. Megörizni az arany ékszerek csillogó voltát, és vigyázni arra, hogy a gyöngyök és drágakövek közül egyik-másik meg ne lazuljon, eddig az ékszereszek dolga

volt. Newyorkban azonban ezt a foglalkozást most a nőknek engedték át s ezzel is gazdagították a női kenyerkereset ágait. Rendes tanfolyamot nyitottak a nők számára, a melynek egyetlen tárgya az ékszerek gondozásának begyakorlása. A szaktanfolyamot befejezve, a kiképzett hölgyek állásért folyamodnak a dús-gazdag amerikai nőkhez. A kérelmezett állásnak neve ékszerfelügyelőlé s megvan a saját ügy-és jogköre. Az egyes ékszerekhez illő tokok színének és formájának megállapítása az illető ékszerfelügyelőné izlésétől függ. Beszéli, hogy az uj alkalmazottak egyike-másika annyit úgyszóval és csinál allította össze urnójének ékszer-gyűjteményét, hogy ezáltal sikerült fölébresztetni azt, a mi az ékszerbirtoklásnak egyik fő czelja: a barátnök irigységét. Az Egyesült-Államok társadalmában eddig négyszáz milliomos hölgy látta be a szükseget annak, hogy ékszerfelügyelőnék kell alkalmaznia.

Fog-ápolás az iskolában. Christen, oiteni orvos írja, hogy egyik szünidei gyermektelepen kioktattak a gyermekeket fogak ápolására. Miután a telep vezetője megmagyarázta a fogak szük-séges tisztántartását, kiosztott a fiuk között fogport és fogkeféket, a mit a gyermekek távozásuk után is megtarhattak. A fogport és fogkeféket egy segítő-egyesület bocsátotta rendelkezésre, az előbit minden gyermeknek, az utóbbit csak a vagyontalanoknak ingyen. Christen dr., hogy a dolgot, a mennyire lehetséges, az összes iskolákra kiterjeszesse, előadást tartott a tanítók összejövetelén, megvilágítva a fog romlásának az egészségre való kártékonyágát. A tanítók az oiteni iskolákban a fogápolást befogadták. Az utasítást a fogak ápolására s tisztántartására a tanítók adják meg, s a tanulók fogait hetenkint egyszer-kétszer megvizsgálják. A tanulók a segítő-egyesület szertárából ingyen kapnak kis fémdobozokat, fogport, s a szegény-sorsuak fogkefét. A gyermekek dobozaikat bármikor újra megtölthetik. A fogpor finom kréta-porból, porrá tört ibolyagyökérből és kevés fodormenta-olaj keverékből való.

Drága dobozok. Párisban a minap liczitalták el De Thuffy márkinő dobozgyűjteményét, a melyet a világkiállitáson annyira megcsodáltak. Az árverésen összesen 100,500 frank folyt be. Legtöbbet 10,000 frankot, egy XV. Lajos stíli, arany betétes, ametiszt színű dobozért adtak; egy ugyanilyen stíli aranyba foglalt gyöngyház-doboz 9000 frankon, egy XVIII. századbeli arany doboz pedig 6000 frankon kelt el. Ezenfelül a gyűjteménynek még tizenkét darabja ért olyan árt, a melyen 1000 és 6000 frank közt változik.

SLACHTA JÁNOS

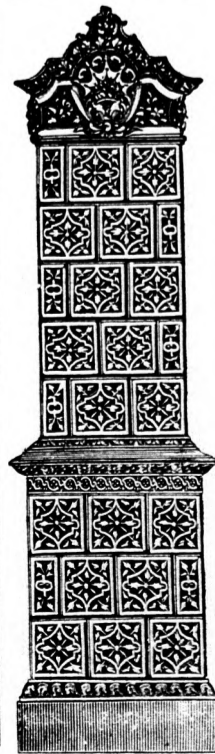
Hajdu-Nánáson

ajánlja a közelgő idény beálltával dusan felszerelt első hazai gyártmányu s legjobban fűtő és minőségű

kályha-raktárát.

Kályhák felállítását gyári szakavatott kályharakó által helyben vagy vidéken a legjutányosabb ár mellett eszközli.

Használt cserép-kályhák átrakását és tisztítását is elvállalja.

Szomorú állapot.

Hogy Magyarország első sorban is földmívelő ország, azt nemcsak minden magyar tudja, hanem elismeri azt az egész külföld is; és Amerikát kivéve, nincs egy világrész sem, nincs egy állam sem, mely a mezei gazdaságot terén Magyarország előtt állana ugy mennyiségére, mint minőségére nézve a magyar mezei gazdaságot termékeinek. A magyar buza, főleg az ugynevezett bánati buza elsőrangú terméknek van ismerve az egész világon.

A magyar nemzetnek nemcsak napi kenyerét, hanem kulturális fejlődésének eszközét is képezi a mezei gazdaság és az anyaföld eddigéle meg is adta mindkét irányban a kellő szükséghez mért terménymennyiséget s a nemzet nemcsak önmagát, hanem a külföldi gabonatözséket is ellátta terményeivel egyrésztől, másrésztől pedig kulturális fejlődéséhez is megtalálta a kellő alapot az anyaföld nyújtotta termékekben.

De mintha csak valami átok sulya nehezedett volna a legközelebbi évtizedben a magyar termőföldre; mintha csak annak termőereje kimerült vagy legalább is meggyöngült volna, évről évre kevésbé jutalmazza meg a forró nap heve alatt egész éven keresztül szorgalmatoskodó magyar gazdaközönség fáradozásait; és évről évre kétségbeesettebben néz a magyar gazda az aratás felé, s midőn e nehéz munkát befejezte, elszorul keble, szíve fáj s szemeibe önkéntelenül könnyeseppek lopódnak, mert látja, hogy egész évi fáradságának alig van némi jutalma, alig termelt annyi, ami a család napi kenyerére szükséges; kivitelre és eladásra nem marad semmi.

A lelkünk fáj, mikor e sajnos helyzetet leírjuk; de a kényszer adja meg szavainkat, az a kényszer, mely a magyar mezőgazdaság terén, ma még súlyosabban nyomja a magyar mezei gazdák vállát, mint nyomta azt az előző években, már körülbelül egy évtized óta.

Hogy szomorú ez a helyzet, azt mi csak konstatálhatjuk, az alapot hozzá megadják a számok, melyek, — sajnos, — csalhatatlanul azt bizonyítják, hogy a magyar mezei gazdaság terén szomorú állapotok vannak.

Ezt igazolja a magyar földmívelési miniszteriumnak legközelebb, az idei termés eredményeiről kiadott hivatalos értesítése, mit lapunk olvasói, e lapnak mezei gazdaságot rovatában találnak meg, a mely értesítés számszerűleg mutatja ki, hogy Magyarország ez évi mezőgazdasági termelése sokkal csekélyebb, mint volt az csak az előző évben is, hát még mennyivel kedvezőtlenebb, mint volt az egy évtized előtt!

Mi lehet ennek oka? Kutatja a kormány, kutatják a tudósok, kutatja maga a magyar mezei gazdaközönség is; de sajnos, eredményhez nem juthat. A gazdaközönség jól tudja, hogy ő épp oly szorgalommal, épp oly oda-

adással, épp oly kitartással végzi munkáját a mezei gazdaságban, mint eddig; épp úgy megadja a földnek a szükséges zsidradéki tápanyagot, szorgalmasan trágyáztat, azt, mint megadta eddig és még sincs kellő eredmény. Ezzel megdől a tudósok azon véleménye is, hogy a föld erejét kimerítik a mezei gazdák s ezért gyöngébb a termés, mert ők ma is úgy gazdálkodnak, mint tették azt évtizedekkel ezelőtt, amidőn a föld termése busásan fizette meg a mezei gazdának egész évi fáradozását.

Nem a mezei gazdák laza munkája, nem a föld termőerejének meggyöngülése oka ennek a szomorú helyzetnek, hanem a sok elemi csapás, aminek a mezei gazdaság az egész nyári évad alatt ki van téve, oka e terménycsökkenésnek; tavasszal a legszebb reményekkel táplálja a gazdát a haragos zöld termés és jön a nyár, az ég csatornáit mintha be volnának zárva, a jótékony eső nem jön, jön azonban a vihar, mely a fejlődő termés szemét kirázza, széttepi, és — aztán jön a kalászerése s ezzel együtt, az istenítélet: a jégverés s teljesen kiveri a szemet; vagy ha jég nem jön, van oly forrás, hogy a kifejlődött szemet megszáritja és a szem sem sulyban, sem minőségben, még kevésbé adhat a mennyiségben megfelelő aratást.

Ne okolja tehát senki, ne vádolja senki a magyar gazdaközönséget a termés silánysága miatt, az nem oka e szomorú helyzetnek: s mi hiszszük, hogy a gazdaközönségünk nem fog kétségbeesni a mostani viszonyok miatt, s továbbra is gondos in fogja földet ápolni, s ismét be fog következni az az idő, mikor az ég is megelégteli a szenvedéseinket, s ismét rendes évszakok fogják reményeinket dússá tenni, és a költővel elmondhatja a magyar nemzet gazdaközönsége:

„El ti komor képek, ti sötétség rajzai félre,
Uj nap fényre vetink annyi veszélyek után.”

Palotai Csorba Ákos.

A tapintatlanság következménye.

Az emberi gyarlóságok egyik legnagyobb gyarlósága: a tapintatlanság. A társadalom egyes embereknél is szigorú beszámítás alá veszi a legkisebb tapintatlanságot is, ha pedig ez nagyobb mérvben nyilvánul, akkor a társadalom kizárja az illetőt saját kebeléből, számkiveti azon körből, melyben addig mozgott és valóságos élőhalottá válik az ily egyén.

Ha ez így van az egyes egyének tapintatlanságával, — pedig hogy így van, a mindennapi tapasztalat igazolja, — mennyivel inkább súlyos beszámítás alá esik a tapintatlanság, ha azt egy testület követi el, és még mennyivel lesz fokozatosabb az a beszámítás ha a testület, mely a tapintatlanságot elköveti, éppen az a testület, mely szervezetenél fogva hivatva van a társadalom érdekeit, a közcsendet, közbiztonságot s a polgárság vagyonbiztonságát őrszemmel kísérni.

Ha egy ily testület követ el tapintatlanságot, nemcsak elítéli a társadalom, hanem azt meg is torolja azon elvnel fogva, hogy minden hatásnak meg van a maga visszahatása; a megsértett társadalom nem járul fel, hanem ellentétl a tapintatlan testületnek, sőt méltó haragra gerjedve, megbosszolja önmagát.

Fentebbi állításainknak szomorú és fájdalmas bizonyítékát látjuk a magyar korona Királyhagóntuli részének fővárosában, Kolozsvárt, a hol éppen a rend fenntartására hivatott testület, a városi rendőrség követett el oly beszámítás alá eső tapintatlanságot, mely nemcsak kihívta a polgárság ítéletét, hanem méltó haragra gerjesztvén azt, bosszúra ingerlé, elannyira, hogy a rendőrséget, melynek egy tagja békes polgár és egy honvédmestert ittas állapotában kardjával agyonvágott, és a mely rendőrség összes tagjai, még a rendőrfőnököt sem véve ki, a legnagyobb mérvű tapintatlansággal viseltetett a polgárság iránt, a nép fensége üldözni kezdé s valóságos zendülés fejlődött ki, mely pár nap alatt romboló, pusztító forradalomná vált s Kolozsvár utcáit napokon át az izgalom, a remegés, a kétségbeesés tereivé tette; bezuzott ablakok, széttört kapuk, rongcsokká darabolt butorok hirdetik a nép bosszuját mindenütt ott, a hol rendőrszervezők laknak; a közrendőrség nemcsak szolgálatot tenni nem mer, hanem a város házában lévő laktanyából kimozdulni sincs bátorsága. A városi hatóság kérelmére a kormány által kirendelt katonaság és csendőrség most ott a rend fenntartója. És a városi hatóság látva, hogy a rendőrség tapintatlansága ily vészbe dönté Kolozsvárt, feliratilag kijelenté a miniszternek, hogy a kolozsvári rendőrség azonnal újjászervezendő, s kéri a ministert, hogy állami rendőrséget állítson fel Kolozsvárt.

Ime hová, mily messzire vezetett egy testületnek tapintatlansága!

De van ennek a mozgalomnak egy jó oldala is, és az, hogy a Királyhagóntuli főváros hatósága is belátta az államrendőrség szervezésének szükségességét, és mi részünkről hozzáteszszük, hogy a vidéki rendőrség kisebb nagyobb mértékben mindenütt hiányosságokban leledzik és így nem lehet eléggé nyomatékosan kivánni azt, hogy a rendőrség nemcsak Kolozsvárt, hanem az ország minden városában államosítsák, s akkor hiszszük, hogy épp oly eredményes lesz a vidéki rendőrség működése is, mint a mily eredményes a budapesti államrendőrség működése és nem lesz eset rá, nem fog előfordulni oly tapintatlanság, a mely a polgárság bosszuját kihívja. Hogy Kolozsvár polgárai a hatóság által tett intézkedés folytán rövidesen meg fognak nyugodni és vární fogják a rendőrség államosítását, a felett legkisebb kétségünk sincsen.

p.-á.

Magyarok az idegenben.

A meleg hónapok folyamán Stájerországot, Tirolt, Krainát, Karintiát, Salcburgot, Felső és Alsó-Ausztriát évről-évre ellepi a nyaraló magyarság. A magyar invázió megrohanja az igénytelen kis stájer falvakat és a tiróli községeket, még az erdőszéli majorkákat sem hagyja üresen. Százával vannak apró falvak a melyek csinosnak sem mondhatók, mégis vagy száz nyaralóval díszkedhetnek. Valóban csak akkor látjuk, mily nagy Magyarország,

hogya nyáron át Ausztria alpesi tartományiban kóborlunk. Pedig a sok magyar sok pénzt hagy a Lajthán tul. Az osztrák, de különösen a stájer nép, hálás érte. Egyébként is hódolnak a bensülöttek a magyar nyári lakóknak. A stájer paraszt szinte eltűnik a maga igénytelenségében. Ha véletlenül mégis a nyári vendége elé kerül, kétrét hajolva köszönti. Egyébként is mesterek őt mindannyian a köszöntésben a polgármestertől az utolsó iskolás gyermekig köszönti mindenki a nyári vendéget, akár ismeri, akár nem; más dologban is előzékeny a stájer paraszt. Hazát, utcáját, rétjét, erdejét és folyóját korlátlanul odaadja két hónapra az idegennek és örül magában, hogy minden magyar tud németül.

Jól értenek a stájerok ahhoz, a mi a nyaraláshoz igazán szükséges. A kis pénzü ember is nyaralni kénytelen a gyermekei kedvéért s a jó levegőért. Minthogy pedig különösen igényei nincsenek, de mégis jó lakáshoz és jó étkezéshez szokott, semmi egyébre nem néz, mint arra, hogy olcsón kényelmes lakást, bő és jó étkezést és jó levegőt kapjon. A stájer és karinthiai falvakban mindezt megtalálja. A háztulajdonos már egy építési házát, hogy az emeleten egy-két vendég-szobát rendezhet be, melyet egész éven át alig használ és csak a nyaralók kedvéért rendezi be. Megelégszik azonban szobánként 40 frinyi évi bevétellel.

A jó és olcsó étkezésre nézve pedig egész legendák szállnak. Minden olcsó, de a nyaralás költségeire leginkább az előbbi kettő van befolyással. Harom négy tagu család bő és jó étkezéssel két hónapi nyaralás alatt összesen alig fogyaszt el 200 frot.

Ezt a 200 forintot sajnálhatja igazán a magyar gazda. Mert jó levegőnk nekünk is van. Marhatenyésztésünk is van olyan, mint Ausztriának, mi is tudnánk olcsó ramsteket adni, csak az a hibánk, hogy nem tudunk számítani, és azt hiszi a vendéglősünk, hogy jobb ma 80 krajczár a ramstekért, habár holnap meg is szokik a vendége, mintsem hogy évek hosszú során olcsó ramstek mellett lassanként gazdagodjék. A magyar-horvát tengerparton is százával nyaralnak a magyar családok, itt is, mint ott, jó, olcsó lakás és élelem van és ehhez még pompás tengeri fürdés is járul. Szóval mindenféle iparkodnak az élelem népek nyaralókat fogni, de aztán olcsó pénzért nyujtanak is kielégítő, ugy, hogy az által állandósítják vendégeiket, mert évről-évre felkeresik azokat.

Milyen áldás lenne az Erdély, a felvidéki és dunántúli falvakra, ha ők is ilyen természeti lakást és berendezést teremtene. Nálunk azonban, sajnos, nem így állunk, mert természetes szépségeink elhagyatva vannak. Százados fenyeveink, csörgedező patakok isteni levegője nem csábit, mert nincs hol laknunk, nincs mit ennünk. E regényes vidékek népe azt tartja: „Ha jöttök, leszte, ha hoztok, esztek!”

(—)

Iparosok és munkások érdeke.

Kisiparosok és munkások gyámolító egyesülete. Szapáry Pál gróf és Fázmandy Dénes egyesületet alakított, a melynek az a célja, hogy a magyar kisiparosoknak és munkásoknak keresetel biztosítson s a megélhetési viszonyaikon javítson. Ennek megfelelőleg arra

TÁRCSA.

AZ ÁLMTALAN BÚS ÉJSZAKÁKON ...

Az álmatlan, bús éjszakákon
Érted hány könyvet hullatok!
Míg kéjes szello rezg a fákon,
Mely édes álmokról susog.

Oh álmom, én hiába várom.
S oly csüggeteg, komor vagyok!
Mindig csak a te képed látom...
S fájdalom ah, mily nagyok!

Ha egybefolyna könyvem árja,
Miket párnámra hullatok,
Mérhetlen nagy tengerre válna
S egymást üznék rajt' a habok.

Ha minden csepp egy csillag volna,
Mely izzó, fényes tüzzel ég;
S fényök világa egybefolyna:
Egy csillag volna a nagy ég.

S reád, — tengerben a kőszirtre —
A fény mindig világolana,
Míg egyszer a szirt meggyöngítve
A könyvtengerbe omlana.

Károlyi Gyula.

A cigányok.

Irta: József főherczeg.

(Vége.)

A cigányok ügyének országos rendezéséhez első kellék, hogy tüzetesen ismerjük a cigányság számát és életmódját. 1893. decz. 31-én Magyarországon külön cigányösszeírást hajtottak végre, melynek eredményei egészen

hiteles és biztos adatokat szolgáltatnak (a fővárosiakat kivéve) különböző életmódu cigányokról. E szerint volt cigány: állandóan letelepedett: 243,432, egy helyen huzamosabban tartózkodó: 20,406, vándor 8938. Összesen: 274,940.

A cigányok házasságának 16—17%-a nem törvényes. Anyanyelv szerint az összes hazai cigányok 38 százaléka magyar, 30 százaléka cigány, 24 százaléka oláh, 3 1/2 százaléka tót, 2 százaléka szerb, a többi 2 1/2 százaléka egyéb hazai nyelvek közt oszlik meg. Az összes cigányoknak majdnem fele tud magyarul és több, mint fele nem tud cigányul. Felekezetre nézve 39 1/4 százaléka római katolikus, 26 3/4 görög-keleti, 20 1/4 görög-katolikus, 11 3/4 százaléka református, míg a többi felekezetre nem egészen 2 százalék jut.

A cigányok életmódjának megismerése s a cigánynép rendezése szempontjából is igen fontos tudni, hogy igen gyakori, meg nem engedett keresetmódokon kívül miféle foglalkozása van még a cigányoknak. A földmívelést épen nem kedvelik. Összesen csak mintegy 10,000 cigánynak van valami 5000 holdnyi tulajdon, vagy bérelt szántóföldje és kertje. De az iparnak a lakosság kezdetlegesebb szükségleteit kielégítő némely ágaival szivesen, elég ügyességgel és eredménnyel foglalkoznak. Legtöbb a fém munkás (17,600); ezek közt a cigányokra nézve jellemző kovácsmesterséggel majdnem 13,000-en foglalkoznak, üstös 2000, szegkovács pedig 1500 van. A famunkások közt 3000 teknővájó és 2000 kanálcsináló találtatott. Seprókötő, kosárfonó és rostás majdnem 3000 van; sárgyuró és vályogvető munkából 15,000-en felül élnek Ruházati ipart 800-an üznek. Női iparágakkal 7000-nél több cigánynő

foglalkozik. Az iparuk összes száma meghaladja az 50.000-et. Kereskedőfele 1500 van s ezek harmadrésze lócsiszár. Zenéből 17,000-en élnek, köztük mintegy 150 nő.

A telepes és a vándor cigányok közt nemcsak életmódra, hanem jellemre és alakra nézve is észrevehető különbség van; nem is igen érintkeznek egymással. A vándor cigány rártartóbb, délcegebb; bőre szinte bronzszínű, míg a telepes füstösebb. A letelepedett cigányok nyelvre, vallásra és szokásokra nézve az illető vidék népéhez alkalmazkodnak. A többnyire sátor alatt élő vándorok többet megőriztek ősi sajátágaikból. Ugy a cigánytelepeknek, mint a karavánok feje a választott vajda, kinek jelvényei: ezüst gombos dolmány, bot, serleg. Nálunk a fővajdaság régente országos hivatal volt. Korunkban a vajdák hatalma igen megcsappant, de még mindig tekintélyes szerepük van nemcsak a hatóságok irányában és csapatjuk belső ügyeiben, hanem a kereszteleési, házassági és temetési szokásoknál is, melyek egyenmely ősi sajátosságát mind a mai napig megőriztek. A hagyomány fentartói főképen a nők.

Ezek kuruzsolnak, varázsolnak és jósolnak kézből és kártyából. Sok vén asszony nagy tekintélynek örvend. A hajdani patriarkális életnek több nyomaira taláthatni náluk. Így pl. a férfi nősüléskor kiválk a szülei törzsből és felesége törzsenek kötelekebe lép. Elkölődött ősi hitükből megemlítünk néhány homályos vonást. Szerintök a föld örök idő óta van és minden jónak szülője. A Istenről (del, deval) homályos fogalmak vannak. Hisznek az ördögöknek (beng), boszorkányoknak és betegségek démonok, földi, hegyi és vízi szellemekben (phuvus, kesalyi nivasi), jó és rossz tündérek

ben (urme). A másvilágról azt hiszik, hogy ott a lelkek folytatják az életbeli állapotokat. A halottakra esküsznek, sirjaikat meg-meglátogatják.

A sajátosság és titokzatos, érdekes és regényes cigányfajt a nyugati népeketől teljesen elütő, kezdetleges és csodálatos életmódja, féktelen szabadságvágya és félelmes titokzatosága a romantikus költészet egyik fő elemévé tették, mielőtt a világ sejtette volna, hogy a cigánynak magának is van nagy értékű költészete. A cigány nagyon szereti a dalt.

Minket leginkább érdekelhet a cigányoknak nem babonás hanem, realis varázshatalmu bűvös eszköze, a hegedű. Ez tette őket hazánkban egészen kivételesen a nemzet egyik szerves elemévé, a legáltalánosabb hatású művészet, a nemzeti zene letéteményeséivé. Ennek köszönhetik a cigányok azt a kiváltságos állást, amelyet az egész világon csak itt, nálunk foglaltak el, ahol szabad kényők kedvök szerint részben szintén hajlektalanok, de nem hontalanok. Csapongó lelkük, mely a pária szívósságával mindenütt elient tudott állani a haza fogalmának, Magyarországon nem zárkozhatott el a sokszor elnyomott, de meg nem tört, büszke, nagylelkű, honszerető szabad nemzet géniuszának ihlete elől; megejtették e géniusz és annyira hozzá tudtak simolni, hogy Liszt Ferenc egy sajátosságos hallucinációjában összetévesztette a virtuózt a költővel, cigány eredetűnek állítván a magyar zenét. Ő is azokat a nótákat tartotta cigány zenének, melyeket a hivatalos cigány muzikusok huznak a pusztai csárdában, szállók éttermében. Pedig a cigányok igazi saját zenéjének azokat a dallamokat kell tekinteni, melyeket maguk énekelnek kedv-

figyekezni az egyesület, hogy a kormányt, egyéb közhatalokat, valamint egyeseket is új építkezésekre, új gyárak s ipartelepek alapítására, vagy a régiék megbővítésére bírja. Főadata lesz, hogy a munkanélkülieknek rendszeres munkát közvetítsen, s a megváltott munkásokat lehetőleg megtarthassa, illetőleg nekik megfelelő bért biztosítsa. Az egyesület igyekeznék fog a munkaadók és munkások közt fölmerülő ellentéteket igazságosan kiegyenlíteni és a munkások szerzett jogait bárkivel szemben épségben föntartani. Az egyesület közbenjár a munkások és hatóságok közt keletkező vitás kérdésekben s jogi védelmet nyújt a munkásoknak bármely hatóság vagy igazságügyi közeggel szemben. Az egyesület választott bíróságképp dönt a munkások közt felmerülő kérdésekben. Az alapító tagok egyszer s mindenkorra 100 koronát fizetnek, a pártoló tagok évente 15 koronát s a rendes tagok évente 2 koronát.

Az ungvári agyagipari szakiskola. Az ungvári m. kir. állami agyagipari szakiskola czélja: szakképzett iparos-segédnek nevelésével hazánk agyagiparának fejlesztése, különösen az agyagipar korszerűvé tételehez szükséges szakképzettség fejlesztése. Ennek fogva felkarolja az agyagiparagat (az edénykészítést, valamint a kályhas-ipar tanítását) és mindazon elméleti és gyakorlati ismereteket, melyekre az agyagipar terén működő művelt iparosoknak szükségük van. A szakiskola tanulói kétfélek: a) rendes és b) rendkívüliek. Rendes tanuló az lehet, ki valamely közép vagy polgári iskola 2 osztályát vagy pedig az elemi iskola 6 osztályát sikerrel végezte vagy ezeknek megfelelő felvételi vizsgálatot tesz le, élete 12-ik évét betöltötte és ehhez képest kifejtett ép testalkattal bír. Felvételnek még az alsófokú iparskola három osztályát jó sikerrel végzett ifjak is. Minden, a szakiskolába felvétel végett jelentkező rendes tanuló 1. iskolai bizonyítványt, 2. születési bizonyítványt, 3. egészségéről kiállított hiteles orvosi bizonyítványt, 4. másodoltsói bizonyítványt, 5. atyja vagy gyámja beleegyezését tartalmazó nyilatkozatot tartozik felmutatni, mely utóbbiban kifejezendő annak a kötelezettsége is, hogy az illető a tanidő teljes tartamát bevégezi. A rendes tanulók felvétele július hó végéig történt előjegyzés alapján, melynek eredményéről a szülők augusztus hó 20-ig értesítetnek. Rendkívüli tanulókat, amennyiben azt a szakiskola viszonyai megengedik, felvehetők oly iparosok vagy iparos-segédnek, akik az agyagiparban magukat alaposabban akarják kiképezni. A rendkívüli tanulókat a tanári testület hajlamuk és képességük szerint foglalkoztatja. A beiratások szeptember hó 1-3-ig, a d. e. órákban a javító vagy felvételi vizsgák pedig a d. u. órákban tartatnak meg. Az előadások szeptember hó 4-én kezdődnek. A szakiskola tanulói sem beirattási, sem tandíjat nem fizetnek. Tartozik azonban minden tanuló beiratása alkalmával 6 kor. műhelybeszítéket fizetni, mely összegből az általa esetleg okozott karok fognak megtéríteni. A rendes tanulók számára az iskolai tanfolyam 4 évre terjed, mely idő alatt köteles minden tanuló az előírt elméleti tantárgyakból tartott előadási órákat, valamint a műhelygyakorlatokat látogatni. A tanulók gyakorlati kiképzetését céljából két hetenkint változó csoportokban: a korongoló és a kályhas műhelyekben foglalkoztatnak. Az évi szorgalmi idő szeptember hó 1-től július hó 31-ig tart. Július hóban csak műhelyi gyakorlatok folynak; az elméleti ok-

tatás ezen idő alatt szünetel. A tanidő, a gyakorlati foglalkozásokat is beleértve, d. e. 8 órától 12-ig, d. u. 2-től 6-ig tart. Délelőtt 10 órakor és délután 4 órakor félórás szünet engedélyeztetik. A 4 éves tanfolyamot végzett rendes tanulók végbizonnyítványt nyernek, mely munkakönyv váltására 2 évi gyakorlat után pedig az iparág önálló művelésére képesíti őket.

Kereskedelmi akadémiái ösztöndíjak. A budapesti kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a Budapesti Kereskedelmi Akadémiánál alapított s az 1901/2. tanévre üresedésbe jött tandíjmentességi ösztöndíjakra. Ezen ösztöndíjakért folyamodhatnak a kamara kerületében (Budapest székesfőváros, Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye és Fejérmegye, Székesfehérvár sz. kir. város és Kecskemét t. h. j. f. város) született vagy illetőségű bíró, jó előmenetelt tanúsító kereskedelmi akadémiái tanulók vagy oly ifjak, a kik az akadémiába belépni óhajtának. Az iskolai, valamint születési bizonyítványokkal felszerelt kérvények, a melyekben a pályázó családi és vagyoni viszonyait ismertetőnként augusztus hó 25-ikéig a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál (V. Szemere-utca 6.) nyújtandók be.

A kenyérgyártás. A XIX. század megoldotta azt a kérdést, hogy miképp lehet a lisztet világforgalmi cikké tenni. Magyarország veszérszerepet vitt ebben a kérdésben. A mi századunk, a XX-ik század feladata, a kenyert is világforgalmi cikké tenni. Fajdalom, Magyarország itt nem játszik vezérszerepet, pedig ez a kérdés is megérdemelné a tanulmányozást s az ügyes magyar agyvelő tudna is valamit létrehozni. Első sorban jelenleg a sütőipar tendenciája az, hogy a kenyérgyártást gyári üzemre berendezni tudja. A tömeges kenyérgyártás a nagyvárosok és hadsereg szükséglete. E két faktor jelenleg kemenekéket rendez be, úgy, hogy a kenyér valóban gyártatik. A 250 hőfokos kemence belsejében a nedves nyersanyag egy vagy három negyedóra alatt kiszű, azután kiemelődik önműködően. Ez a sütőmód azonban periodikus munkát vesz igénybe s így drága. A legújabb törekvése a sütőipar gépgyárosainak az, hogy a kenyérsütő-kemence rotációs töltéssel lehessen ellátható. A kémiai vizsgálatok, a víz párolgási sebessége és a liszt gyulásfoka határokat szabnak a kenyérsütés gyorsításában, mégis vannak ma már oly rotációs ellenáram kemencék, hogy a fűtőanyagban épen úgy, mint munkamennyiségben legalább is 50 százalék megtakarítható a jelenlegi általánosan elterjedt kemencék munka- és tüzelőszükségletéhez képest.

Mezőgazdaság. Az idei termés eredményének hivatalos összeállítását most tette közzé a földmívelési minisztérium. Szomorú, sőt ennek a jelentésnek minden egyes pontja, mert azt tünteti fel, hogy az egykor Kánaánnak nevezett magyar föld évről-évre szűkebben jutalmazza a mezőt gazdák egész éven átli fáradozásait, s nem képes letörülni a munka által homlokukra kiverődött izzadságot. A hivatalos jelentés szerint: *A búzatermés* ez évben ismét rosszabb volt a tavalyinál. A múlt évben termelt Magyarország összesen 38,434,181 m. m. búzát, az az évi termés összege: 34,168,500 m. m., és így az idei termés 3 millió m. mázsával maradt a múlt évi termés mögött. *A rozstermés* eredménye valamivel jobban tűnik fel, azonban ez is gyöngébb volt, mint a tavalyi, amidőn 11,507,200 m. m. rozs termelt, az idén pedig csak 11,282,120 m. m. lett csépelve. *Az árpatermés* a múlt évben 11,780,828 m. m. volt, az idén 10,123,400 m. m. termeltetett. *Zabból* 9,652,300 m. m. került ki ez évben, míg tavaly 9,698,100 m. m. termeltetett, s így ez a termés is valamivel silényebb a tavalyinál. Ha már most az összes termés eredményét számbaveszük, kitűnik, hogy az idei termés a tavalyihoz képest 10% csökkenést mutat, a mi magában véve is elég szomorú, de még szomorubbá teszi a helyzetet azon körülmény, hogy a jó buza, illetve a jó minőségű buza sokkal kevesebb termelt ez évben, mint volt az előző 1900. évben.

Sokféle. **A legelső magyar ember születésnapja.** Ősz királyunk születésnapjának évfordulója alkalmából augusztus hó 18-án, délelőtt tíz órakor hálaadó istentisztelet lesz a budavári koronázó Mátyás-templomban. Az istentiszteleten részt fognak venni a polgári és katonai főméltóságok, valamint a hatóságok fejei. A szentmisén Vasváry Kolos biboros hercegprímás fog pontifikálni. **Királyunk, mint vadász.** Tudva van, hogy ősz királyunk szenvedélyes vadász; a mely vadat puskacsővére vesz, azt le is teríti. Apró vadakra nem szert lövöldözni, kedvenc vadászata: a zerge-, szarvas-, őz-, és fajt kakas; különösen szereti azonban a vaddisznó vadászatot, ésgödöllői birtokán a szó szoros értelmében bevezetik a vadaskertben lévő vaddisznókat, s senkinek sem szabad ott vaddisznót löni. A király veje, *Lipót* bajor herceg, *Gizella* főhercegnőnek ferje több ízben szinte rimádkodva kérte a királyt, hogy engedje meg neki a vadkanra

való vadászást, de a válasz örökké ez volt: „Van mindenféle vadad, azokra vadászhatasz.” Lipót herceg azonban végre sem tudta szenvedelmét tovább türtöztetni. Szép szóval levette lábáról egyszer Pettera fővadászmestert s vadkanra indult. A király meghallotta a durranást s megsejtén, mi forog veszedelemben, maga elé rendelte a fővadászmestert. „Hallotta a puskalövést, Pettera? Mire lőtt a herceg?” „Semmi, felség... egy malacra, egy hitvány malacra. Sőt sem érdemel a dolog.” „Malacra? Nohát gyérünk az udvarba, meglássuk, miféle malacot lőtt a herceg.” Hát bizony egy hatalmasan megtermett, rengeteg vadkan, a vének véne hevert kiterítve az udvaron. A király, — úgy mondják, — a vadkan láttára akkora haragra gerjedt, hogy *Gizella* hercegnősszony-nak ugyancsak nagy munkájába került, hogy férjével kibékítse felséges atyját.

Hadihajók Budapestén. Augusztus 4-én éjjel az Al-Dunáról jöve négy hadihajó: a *Maros*, *Szamos*, *Körös*, *Lajtha* két torpedó naszáddal együtt Budapestre érkezett. A hajók a budai rakodópart mellett, a Lánchíd alatt vetettek horgonyt. A hadihajók három napig maradtak a fővárosban, aztán a Duna felső ágára, Komárom, Pozsony felé mentek, hol gyakorlatokat fognak tartani. A gyakorlat után télire az ó-budai kikötőbe térnek.

Sétahajózás éjjel. Az ebőség idején mindenki arról gondolkodott, miképpen lehetne védekezni az ésbontó hőség ellen. A fumeiek a legokosabb módot találták ki, akképen, hogy éjnek idején, a tikasztó meleg ellen kirándulásokat tettek hajóikkal a nyílt tengerre. A közönség örömmel kapott az alkalmon és olyan nagy számmal siettek a hajóra, hogy a fedélzeten mozdulni sem lehetett. A gyönyörű éj és a tenger hűs lehelete azonban kárpoztást nyújtott a kényelem hiányaiért. A városi zenekar még inkább fokozta a vig hangulatot. Éjjelig tartott a sétaut, mely üdítőleg hatott minden résztvevőre.

Vadálatti kegyetlenység. A oroszlovi II. hadosztály katonai bírósága kilenc hónapi börtönre ítélte Tourbier Károly altisztet, aki egy alárendeltjével kegyetlenül bánt. Múlt év október 15-től kezdve július 9-ig folyton kínzótas ütlegelte áldozatát, úgy, hogy valóságos csoda, hogy a szerencsétlen katona öngyilkossá nem lett. A vizsgálat kiderítette, hogy a szegény katona ez alatt az idő alatt több mint kétszáz pofont kapott az altisztől, aki azonkívül többször oldalfegyveréssel ütlegelte. Június 5-én az altiszt valami csekélység miatt ismét nem volt megelégedve a katonával. Másnap a fegyvertisztánál így szólott hozzá: „Neked még van tegnapról számlád. Hajlj le!” Azután a kutyakorbácsal tizszer végig vert a szerencsétlennel, úgy, hogy napokig meglátszottak a kék-vörös foltok. Július 8-án a katona egy hiányzó gombbal jelent meg a szemlén, mert nem volt ideje, hogy fölvarrja. Tourbier a legény szobájába ment s ott, hogy több dolga legyen, levágta ruhájáról az összes gombokat, letepte kabátját, összetépte ingét és fölvetta ruhájának belését. Azután többször felpofozta a katonát. Másnap a katona nem tudta kisöpörni a szobáját, mert a ruhájával kellett bajlódni, mire az altiszt oldalfegyveréssel végig vágott rajta. A katona, aki hónapokon át türe a méltatlan kínzásokat, végre panasza ment. Mikor ezt Tourbier meghallotta, így szólott hozzá: „Ha elítélek meg kell halnod te kutyá, mert agyonütök a szobádban.” A katonai bíróság tárgyalásán a vád képviselője hat hónapi börtön indítványozott, a bíróság a vádindítvány mellőzésével kilenc hónapi börtönre ítélte a kegyetlen altisztet.

Hogy védekezünk a tengeri betegségek ellen. Igaz ugyan, hogy édes magyar hazánknak, az Adria tengerpartjait kivéve, tengere nincsen, és így a tengeri betegségek nálunk nem igen fordulhatnak elő, minthogy azonban, elég sajnos, hazánkban sokan vándorolnak ki, s tesznek meg száz és száz mérföldekre terjedő tengeri utat, felelőtlenül, miként kell védekezni a tengeri betegségek ellen. E részben igen jelentékeny a turini orvosi akadémiában dr. *Galliano* által a tengeri betegség ellen való védekezés egy módjáról tartott értekezés. Ez a védekezés mindössze egy kötésből áll, amely a gyomrot összeszorítja. *Galliano* abból indul ki, hogy a gyomorgörcs enné a bajnál a szimpatikus idegek izgatásából keletkezik, minek folytán a gyomorra gyakorolt nyomással ezt az izgatást meg lehet akadályozni. A *Galliano*-féle kötésekkel történt kísérletek igazolták, hogy ezzel a módszerrel nemcsak elejét lehet venni a tengeri betegségeknek, hanem a már kitörőben levő bajt is meg lehet szüntetni.

Alapítvány jó cselédek részére. Jó lelki nők sohasem hiányoznak a magyar hölgyek díszes koszorujában. Most ismét azon helyzetben vagyunk, hogy egy nemeslelkű nőnek valóban emberbaráti tettét jelezhetjük. Őzevgy *Eiben* Józsefné budapesti lakosnő 2000 koronás alapítványt tett azon czélból, hogy annak kamataiból a kiváló hűséggel szolgált és előregedett szegény beteges cselédek kapjanak segélyezést.

Nagy viharok mindenfelé. Augusztus hó 2-ai az ország több részében valóságos isteni ítélettel határos viharokkal telt el. *Szabadkán*, a mondott nap reggelén óriási vihar volt, mely nem csak a városra, de ennek egész határára kiterjedt. Dörgött, villámlott és le is csapott s *Szávíts* Márk mezei gazdát agyonujtotta,

Franziskovits János gazdának négy ökrét épen szántásközben sujtotta agyon az ég villámá. *Piukovits* József képviselő kelebai istállóját felgyújtotta a villám, és az istálló a benne volt három lóval hamuvá égett. — *Aradon* és vidékén szintén az nap délutánján volt az isten ítélet. A villám beütött a vagon-gyárban és tönkre tette a villamos vezetéket. — *Uj-Szt.-Annán* egy lecsapott villamoszlop agyonütötte: *Zimmermann* Ferencz, fiatal, családós ács-mestert.

Időjárás. A csaknem türethetlenné vált hőség a lefolyt hét végével kissé enyhült, főleg az ország déli és nyugati részein; Budapestén és a székes főváros vidékén zivatarok voltak, s ez kiterjedt, kevés kivétellel az ország minden részére. A légkissé lehült, a meleg csökkent. A meteorológiai intézet legutóbb kiadott jelentése szerint: Változó-kony, széles időt várhatunk, helyenkint zivataros esszözések lesznek, ami természetesen a légnek még fokozatosabb meghűlését fogja maga után vonni.

Statistika a világ minden részéből. Az *Egyesült-Államokba* 1900. utolsó negyedében 268,000 dollár árú kenguru-bőrt importáltak Ausztráliából. Az 1890-ben megejtett népszámlálás alkalmával *Pennsylvania* lakosainak száma 94,253-al haladta meg *New-York* állam lakosságát, míg az 1901-iki népszámlálás szerint *New-York* államnak 965,897 lakosával van több, mint *Pennsylvania*nak. 1899-ben *Amerikában* 5527 épületbe csapott le a villám. A villám által okozott kár körülbelül 6 millió dollár. London város belső kormányzása évente 13,146,000 angol fontba kerül. Londonnak 1801-ben 958,788 lakosa volt, 1901-ben pedig 4,600,000. *New-York* város városi hivatalai irodakellékekre öt millió dollárt költenek évente. *Irország* loállománya 1900-ban 610,415 darab volt, 1901-ben pedig csak 597,641. A *Suez csatorna* hossza 88 mérföld, de négyezer mérfölddel rövidebbé teszi az utat az Angliából Indiába menő hajóknak.

Pénz és piac.

Sertés üzlet. A sertés üzlet a lefolyt héten esős volt. A magyar válogatott fajú sertés átlagában 320—380 kilo súlyban 87—88 filléren kelt el kilonként. *Óreg sertés* 300 kilogramm súlyban 80—82 filléren lett fizetve kilonként. *Szorb sertés* 86—88 filléren vételelt, páronként 45 kilogramm életsúly levonással és az ár négy százalékát engedményével.

A múlt évi baromfi-kiállítás zárásadása szerint, a kiállítás betételei 8000 koronát tettek ki, kiadás összege 7800 korona volt s így 200 korona tiszta jövedelem maradt fenn a baromfi tenyésztő egyesület javára.

Az osztrák-magyar bank forgalma. Az osztrák-magyar bank ez év első feléről jul. 31-én adta ki forgalmi kimutatását. E szerint forgalomban volt a fel év alatt, *bankjegyekben*: 1,393,582,000 koronaérték készlet; *váltótárcaiban* 1,266,193,000 korona érték; a *lombard-üzlet* forgalma: 57,091,000 korona és *adómentes bankjegytartalék* 203,555,000 korona értéket képvisel.

Pályázat. A földmívelési miniszter három erdészeti szántmetszi állásra hirdet pályázatot; lejáratí határidő: augusztus 31. — Az ungvári főerdőhivatalnál két erdőőri és három erdőlegényi állásra pályázat van nyitva augusztus hó 31-éig.

Selyemzőő-gyárát alapít a kormány *Székesfehérvárott*. A gyár felállítására kérdésében a magyar kormány egy német gyárossal folytat tárgyalásokat, s ha azok be lesznek fejezve, a selyemgyártat azonnal felállítják; e gyár főleg selyemkendők készítésével fog foglalkozni, mely árucikkért jelenleg évi átlagban 20 millió korona megy ki a külföldre, s e gyár felállításával e 20 millió itthon marad.

Termény árak. A lefolyt hét termény-piacza elég élénk volt; a *készáru* üzlettel teljesen kiegyítőnek mondhatjuk; a *határidő* üzlet eleinte ugyan szilárdul indult meg, de a hét vége felé már lanyhult, ami természetesen az áratok is lenyomta. Eladott összesen 24,000 mm. különféle termény.

A terménytözsdei árjegyzések a következők: *Buza* 79 kgr. súlyu 8.30 koronán kelt el. *Rozs* 6.76 koronán adatott és vétetett. *Árpa* 7 korona áronként fizettetett. *Zab* 6.28 koronát ért el. *Tengeri* 5.24 koronán lett fizetve. *Repce* 13.20 koronán vásároltatott. *Sertés zsír* 47 k. 50 kilonként. *Nyers szesz* 45 kor. és 45.10 koronával lett fizetve.

A legutóbbi terménybehozat volt *buzában* 29,800, tengeriben 2500 métermáza.

ományai-
ok pénzt
önösen a
dolnak a
knak. A
A igény-
yári ven-
i. Egyéb-
közön-
iskolás
vendéget,
n is elő-
át, réjtét,
adja két
ad, hogy

a mi a
is pénzü-
ekei ked-
g különö-
kashoz és
nem néz,
akást, bő
A stájer
találja. A
zát, hogy
rendezhet
ül és csak
egelőgzik
vetellel.

edig egész
a nyara-
kettő van
bő és jó
t összesen

igazán a
nekünk is
nyan, mint
ramsteket
m tudunk
ünk, hogy
ért, habár
tek mellett
gyar-horvát
a magyar
lakás és
ás tengeri
iparkodnak
de aztán
gítót, úgy,
eiket, mert

a felvidéki
természeti
ek. Nálunk
mert termé-
ak. Száza-
kaink isteni
ol lakunk,
ékek népe
ha hoztok,

(—)

érdeke.

**gyámolító-
Pázmány**
elynek az a
nak és mun-
megélhetési
előleg arra

zik, hogy ott
apokat. A
meg-megláto-

ekes és regé-
től teljesen
etmódja, fek-
itkozatosága
emévé tettek,
y a cigány-
költészete. A

cigányoknak
arászhatalmu
őket hazánk-
egyik szerves
művészet, a
nek köszönhe-
llást, amelyet
foglaltak el,
erint részben
hontalanok,
szívósságával
naza fogalmá-
atott el a sok-
tört, büszke,
zet géniuszá-
e géniusz és
Liszt Ferencz
összetéveszt
eredetűnek
azokat a nótá-
lyeket a hiva-
nak a puszta
Pedig a cigá-
a dallamokat
nekének kedv-

25%-kal olcsóbban

minden külföldi gyártmánynál eladok

férfi és fiuruhákat

saját készítmény a legjobb szövetekből és minden választékban

Keller B. Lipót

Budapest, Kerepesi-út 13. sz.
Mérték után is.

Denker József

női szabászati műterme

Budapest, Kerepesi-út 65.

Szabászati tanintézetében

minden női ruha a legrövidebb idő alatt a legdivatosabb és a legjutányosabban készül.

Szabászatban

a legrövidebb idő alatt alapos oktatást ad.

Ajánlja magát az előkelő közönség figyelmébe.
Levélbeli megkeresésre rögtön válaszolok.

A t. uri közönség

becsés figyelmét felhívom a nálam 48 óra alatt készíthető legdivatosabb

angol szabású férfiföltönyökre.

Megrendeléseknél elegendő a nadrág hossza és a kabát hossza és bőségének megjelölése. Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Pechner Vilmos

angol férfi-szabó

Budapest, VIII. Ujvársár-tér 3. sz.

Az egészség a fő!

melyet csakis k. álló szellőztetés által érhetünk el.

A **Beck Károly**-féle **újonnan feltalált és szabadalmazott**

ablak - szellőztető - készülék

magyar gyártmány, a mely felülmúlja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőztetőket úgy czélszerűsége, jóságára és olcsóságára.

Bármilyen ablakra alkalmazható.

Egészségügyi szempontból 45% nyitás által légvonat kizárva.

Több mint 3000 drb van már használatban.

Számtalan elismerő levél nyitvánítja a közönség megalapozását.

Ablak-szellőztők 7 kor 60 fill.-től fejjebb.

Költségvetések ingyen és bérmentve.

Mérték vétele végelt szíveskedjék a céghez fordulni.

Ablak-szellőztető készülékeim használatban vannak a következő nevezetesebb helyeken:

Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kossuth Lajos-utca. — Kereskedelmi Miniszterium, Budán. — Ev. főgymnázium, Deák-tér. — Magy. kir. Ludovika. — Állami elemi iskola Kispeszt, s több fővárosi és vidéki kórházban és iskolában kitűnőnek bizonyult.

Tisztelettel

BECK KÁROLY

a szabadalmazott ablak-szellőztető készítője és lakatos.

Mindenemű épület- és műlakatos munkát készítek a legjobb kivitelben.

Megrendelések úgy Budapesten, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

BUDAPESTEN, V., ERZSÉBET-TÉR.

Saját gyártmányu kész fehérműmek.

THÉK ENDRE egyedül szabadalmazott magyar zongora-gyára

Budapest, üllői-ut 66. szám.

Fiók-raktárak: Szegeden, Aradon, Temesvárt, Kassán, Miskolczon, Nagyváradon, Kolozsvárt, Győrött, Baján, stb.

Zongoragyáram a legjobb bel- és külföldi erőkkel rendelkezik és az egyetlen magyar vállalat, a mely önállóan készíti zongoráit. Ennek a magyar iparágának életképessége már most is kiállja a versenyt a külföld legjobb gyáraival, sőt legújabb vívmányainál fogva, egyes alkatrészeivel felül is mulja ezeket. Ilyenek a szabadalmazott alumíniumkeretek, a melyek által és zongoráimnak még sok más előnye által a hangnak páratlan dallamossága és szép tömörsége éretik el, amint ezt legkiválóbb zenetanáraink elismerték.

Zongoráim, azonkívül, hogy egyenlő értékűek a legjobb és leghíresebb készítményekkel, az árak tekintetében is versenyképesek, noha nem akarok versenyezni azokkal a legolcsóbb, selegyes gyártmányokkal, a melyekkel a hazai piacot a külföldről elárasztják. Főraktáramon és fiókraktárainban is mindig a legnagyobb választék van készletben, hogy a közönség meggyőződést szerezhesen arról, hogy a magyar ipar képes versenyezni bármely szolid iparral, különösen ha arról van szó, hogy a jót a művészi széppel egyesítsük. Mindezeknél fogva gyártmányaimat a t. magyar közönség jóindulatu méltánylásába ajánlom.

THÉK ENDRE, Budapest, üllői-ut 66. szám.

Pásztor Zs. uri- és női czipész-mester

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 57. sz.

a Welkerle kávéházzal szemben.

Készít mindennemű

uri, női és gyermek - czipőket.

Javítások a legolcsóbb áron készíttetnek.

GANZ és TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPEST és LEOBERSDORFBAN Bécs mellett.

Ajánlanak: Hengerszkeket keréggöntetű hengerekkel, mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra örléshez, a legnagyobb, valamint a legkisebb malmokhoz.

Fűcsiszolóhoz, papír- és celuloza-gyártáshoz való gépek.

Forgó petroleum- és gőzekék, turbínák. **Elektromos világítás** és erőátvitel egyirányú, váltakozó és forgó árammal dynamogépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó stb.

Városi iródnak a Kossuth Lajos-utczában 18. sz. a., a hol mindig tartjuk dus választékát a világító testeknek legkülönbözőbb kivitelben és stílusban; ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos, gáz- és petroleum-motoraink és dynamogépeink.

Vasuti és bányászati waggonok, gáz- és petroleum-motorok. Vas-, fém- és aczél-öntés. r.

Rotatios dynamometerek és frictios kapcsolások.

„MAGYAR KURIR“

központilag szerkesztett vidéki hirlapok kiadóvállalata.

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VII. kerület, Ilka-utca 31. szám.

Kiadó: *Nagyidai Kultúr Béla.*

Kiadóhivatali intéző: *Tóth Imre.*

Főszerkesztő: *Pongrácz Béla.*

Hirdetések és közlemények elfogadtatnak az összes hazai és külföldi lapok számára.

Betöltendő állások.

A „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalat

központilag szerkesztett alábbi hirlapjaihoz

szerkesztőségi és kiadóhivatali tisztviselő kerestetik.

Abauj-Szántó. — Szikszó. — Maros-Ujvár. — Vizakna. — Elek. — Pécska. — Világos. — Trsztena. — Titel. — O-Kanizsa. — Német-Palánka. — Hódság. — Dárda. — Körmöczbánya. — Verebély. — Gyoma. — Bilke. — Naszód. — Belényes. — Derecske. — Margitta. — Tenke. — Mező-Csát. — Diósgyőr-Miskolcz. — Sajó-Szent-Péter. — Hosszúfalu. — Mező-Kovács-háza. — Gyergyó-Tölgyes. — Csik-Tusnád. — Dorosma. — Mindszent. — Muzsla. — Vaál. — Fogaras. — Nagy-rőcze. — Dobsina. — Győr-Szent-Márton. — Györsziget. — Téth-Szentkút. — Kovászna. — Heves. — Szob. — Algyógy. — Vajda-Hunyad. — Jász-Apáti. — Tisza-Földvár. — Kunhegyes. — Tisza-Roff. — Török-Szent-Miklós. — Erzsébetváros. — Bánffy-Hunyad. — Nagy-

Igmánd. — Gúta. — Perbete. — Német-Bogán. — Orsova. — Rózsahegy. — Huszt. — Körösmező. — Rahó. — Tée ő. — Nezsider. — Medgyes. — Szent-Ágota. — Salgó-Tarján. — Szécsény. — Galgóc. — Vág-Ujhely. — Ocsa. — Duna-Vecse. — Kalocsa. — Duna-Szerdahely. — Somorja. — Bazin. — Malaczk. — Kis-Szeben. — Nagy-Atád. — Lengyeltóti. — Csepreg. — Nagy-Márton. — Tisza-Polgár. — Nyir-Bátor. — Fehér-Gyarmat. — Máté-Szalka. — Szinyer-Váralja. — Nagy-Szeben. — Lőcse. — Tasnád. — Vinga. — Paks. — Gyöng. — Bonyhád. — Maros-Ludas. — Billed. — Török-Kanizsa. — Zombolya. — Illava. — Ruttk. — Székely-Keresztur. — Halmi. — Szobráncz. — Felső-Vasvár. — Zircz. — Perlak. — Király-Helmez. — Gálszécs. — Tokaj.

Hirdetéseket

elfogad és

jutányosan számít a kiadóhivatal.

Apró hirdetések.

A ki valamit adni, vagy venni, bérbeadni, vagy bérbevenni akar, a ki munkát keres, vagy kínál, **sikerrel használja** lapunk kishirdetési rovatát, a melyben **egy szó közlése csak 4 fillér.**

Helybeli kereskedőink és iparosaink

mindenkor haszonnal hirdetik lapunkban

szezon-czikkeiket,

a melyeknél **gyors kelendőségre** van szükség.

Lapunk Budapesti képviselősege:

VII., Ilka-utca 31. szám,

a „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalata.